

© D. Bouckaert

BERNARD VAN EEGHEM IF

Bernard Van Eeghem.
Wie is hij?
Wat drijft hem?
Waar en waarom leeft hij?

IF, zijn gloednieuwe voorstelling waarin via een mix van disciplines en aan een hels ritme een ketting van opeenvolgende acts aaneen wordt geregen, en het publiek langs lijnen van geleidelijkheid, langzamerhand te weten komt wat voor hem dit leven de moeite waard maakt.

Zang en dans, mime en politieke statements, poëzie en anekdotes, theater, kunstgeschiedenis, het komt ruim aan bod in deze voorbijvliedende performance met een naar de keel toesnoerende climax.

CREDITS

Concept, text: Bernard Van Eeghem

Performance: Bernard Van Eeghem, Katja Dreyer

Outside-eye: Esther Severi

Productie: Hiros

Coproductie: Beursschouwburg, Kunstencentrum BUDA

Dank aan: Kunstenwerkplaats Pianofabriek, Tandem Douai-Arras /
Théâtre d'Arras, Ellen de Naeyer

Met de steun van: Vlaamse Overheid

TOURNEE

17 > 18.04.2015	Beursschouwburg, Brussel (BE) - première -
23.04.2015	De Werf, Brugge (BE)
20.05.2015	nOna, Mechelen (BE)
09.10.2015	Kunstencentrum Buda, Kortrijk (BE)
15 > 16.03.2016	Théâtre Les Tanneurs, Brussel (BE)

TRAILER: [HTTPS://VIMEO.COM/125774850](https://vimeo.com/125774850)

CAPTATIE: [HTTPS://VIMEO.COM/125689208](https://vimeo.com/125689208) (PW= UNLOCK)

© C. Neuenschwander

Bernard Van Eeghem verstrooid

bernard van hip hop eeghem kip kop regen flip flop krip krop tip
top slik slok krib krab strip strop kan kan kling klang sling
slang bim bam boem patat!

Zo kondigde Bernard Van Eeghem zijn eenmalige act voor de 50ste verjaardag van de Beursschouwburg (Brussel, 5 februari 2015) aan. Ik heb ze gezien, die performance. Ze duurde krap 20 minuten. Ze was Bernard ten voeten uit.

Mooie aankondiging, overigens! Een gedicht. Een jazzke op de wijze van Paul Van Ostaïjen, een pianoriedel à la Thelonius Monk, de vrolijke deun van een folkie, met een ironisch slotakkoord: 'boem patat!'

...

Boem patat!

Bernard komt op, gaat centraal op het kleine podium staan, kijkt de zaal in, begint te lopen, surplace, blijft lopen, meer sur place kan een mens niet komen. Haalt uit zijn jas een lange papiersliert, wikkelde die om zijn hoofd, onderwijl almaar lopend. Maakt de sliert los, houdt 'm voor zijn ogen, begint te zingen, terwijl hij de tekst van de papiersliert afleest.

Hij zingt Eleanor Rigby en For No One, twee klassiekers van The Beatles. Hij zingt a capella, jachtig, misschien zelfs een tik wanhopig, no sign of love behind the tears cried for no one. Zingt af en toe een stuk arrangement mee, trekt zijn jas uit, begint opnieuw te surplacen, valt, kronkelt over de vloer. Haha. Neemt de papiersliert weer ter hand en begint nu de keerzijde ervan te lezen, een gedicht, in het Engels.

Hij declameert, bijnazingend, gloedvol, beetje als Dylan Thomas. Do Not Go Gentle Into That Good Night. Maar wàt leest hij? Pas na enige tijd herken ik de tekst: de lyrics van de twee Beatlessongs, achterstevoren. Been has wedding a where church the In rice the up picks Rigby Eleanor. Doet nog een surplace. Klaar. Bernard af. De act eindigt dus waar hij was begonnen. En schrijvend aan deze tekst besef ik plots: eindigen bij het begin, het komt vaker terug in het werk van Bernard.

De act is typisch voor de arte povera van Bernard. Arm theater, geen grote woorden of gebaren, geen zogezegde virtuositeit, geen spectaculaire scenografie, en toch kijk je de hele tijd geboeid naar die wat onhandige man op die kleine scène. Daar is een woord voor: charisma.

...

Uitstraling!

En laat nu net in het recentste nummer van Etcetera (nr. 139, december 2014) een artikel over 'Het ongrijpbare charisma' staan. Charisma, lees ik, is het resultaat van 'een samenspel van tegenstrijdige kwaliteiten in eenzelfde lichaam', van goddelijke kenmerken (charismata) en sporen van kwetsbaarheid (stigmata). Zo leert theaterwetenschapper Joseph Roach.

Ik vind Bernard Van Eeghem charismatisch. Kwetsbaar en onbeholpen, jazeker, maar ook weerbaar, raadselachtig, onvatbaar, geestig en slim. Er hangt ook altijd een waas van verstrooidheid en vervreemding om hem.

In alles wat hij doet, sleept hij een hele bibliotheek mee, een eindeloos reservoir van wat hij in zijn leven allemaal gelezen en gezien, beluisterd en beleefd heeft, de humuslaag waarop zijn werk groeit. Zonder pedante verwijzigen of intertekstuele hocus focus.

Het werk van Bernard is: simpel, bedrieglijk simpel. Eenvouds verlichte wateren.

...

Moeder!

In zijn werk keert Bernard vaak terug naar de figuur van de moeder. De afwezige moeder. Ze domineert zijn biografie, ze tekent zijn doen en laten.

In Rari Nantes (2007) vertelt hij dat hij een straat inrijdt en er een uur in de auto blijft zitten, op de uitkijk: dat huis daar, zou zij daar wonen? Zou zij de vrouw zijn die daar op straat loopt? Zoeken om niet te vinden.

Bloedsomloopworst (2013) gaat over zijn jeugd in Brugge. Het warme nest van zijn adoptieouders. De Heilig-Bloedprocessie. In de voorstelling schildert hij wat hij vertelt en vertelt hij wat hij schildert op een groot, transparant plastic zeil, waarachter hij heeft plaatsgenomen. De hele mythologie van zijn jonge jaren krijgt er vorm in een graffitiachtig tableau, dat eindigt met de figuur van een naakte vrouw, liggend, benen gespreid, en Bernard die in de laatste scène het zeil opensnijdt en zijn hoofd door de vagina naar buiten steekt, ter wereld komend.

Iedereen is allochtoon in zijn eigen leven. Petit 'beur'.

...

Vader!

Je bent een vreemde voor jezelf. 'Ken jezelf' - ja, het zal wel. 'Win de hoofdprijs in de nationale loterij' - okay, doen we!

Ook in zijn nieuwste voorstelling, *If* (2015), graaft Bernard zich autobio. Voor de duidelijkheid: melige verhaaltjes over de kindertijd zul je bij Bernard niet vinden. Bernard houdt zich ver van elke nostalgische egotrip, ook als hij het over een folkloristische evergreen als de Bloedprocessie heeft.

'Ver, ver weg in mijn verleden komt mijn vader mijn kamer binnen', schrijft hij in een tekst over *If*. De vader heeft een cadeau mee voor zijn zoon: het gedicht *If* van Rudyard Kipling, in Franse vertaling, ingelijst. Het zijn aanbevelingen van een vader aan zijn zoon. Hoe een man te worden. Geen machopraatjes maar wijsheden als 'mezelf blijven vertrouwen wanneer iedereen aan mij twijfelt' of 'bedrogen worden maar zelf niet bedriegen' of 'kunnen dromen maar niet mijn dromen mijn meester laten zijn'. Wijs!

'Wie ben ik nu en wat is het verschil met diegene die ik dacht, toen ik jong was, te zullen worden later als ik groot zou zijn?' vraagt Bernard zich af in diezelfde tekst, en daarover gaat zijn voorstelling *If*: in honderden ultrakorte scènes beschrijft hij zijn leven, 'van voor de geboorte tot na het geraamte', citeert hij de dichter Karel Jonckheere. Hij tekent en schrijft, zingt en danst, een stream of consciousness om te weten te komen wat je niet kan weten.

...

Cri de coeur!

Schilderen en vertellen, schrijven en spelen, bouwen en breken. Bernard verstrooit zijn aandacht over alle disciplines, soms allemaal tegelijk. Bricoleur, farceur, chroniqueur.

Een einzelgänger. Zei hij ooit in *De Morgen*: 'Ik werk het best als ik de vrijheid heb om verstrooid door de stad te lopen, tegen mezelf pratend, in mijn eigen wereld.'

Ik ken niemand die zo verstrooid door de stad loopt en toch zoveel ziet. Niemand die zo in zijn eigen wereld leeft en daar zoveel volk in toelaat. Hij maakt van zijn wereld ook de onze.

Dat is het maken van de kunstenaar.

Johan Wambacq

If you can keep your head when all about you
Are losing theirs and blaming it on you,
If you can trust yourself when all men doubt you,
But make allowance for their doubting too;
If you can wait and not be tired by waiting,
Or being lied about, don't deal in lies,
Or being hated, don't give way to hating,
And yet don't look too good, nor talk too wise:

If you can dream—and not make dreams your master;
If you can think—and not make thoughts your aim;
If you can meet with Triumph and Disaster
And treat those two impostors just the same;
If you can bear to hear the truth you've spoken
Twisted by knaves to make a trap for fools,
Or watch the things you gave your life to, broken,
And stoop and build 'em up with worn-out tools:

If you can make one heap of all your winnings
And risk it on one turn of pitch-and-toss,
And lose, and start again at your beginnings
And never breathe a word about your loss;
If you can force your heart and nerve and sinew
To serve your turn long after they are gone,
And so hold on when there is nothing in you
Except the Will which says to them: 'Hold on!'

If you can talk with crowds and keep your virtue,
Or walk with Kings—nor lose the common touch,
If neither foes nor loving friends can hurt you,
If all men count with you, but none too much;
If you can fill the unforgiving minute
With sixty seconds' worth of distance run,
Yours is the Earth and everything that's in it,
And—which is more—you'll be a Man, my son!

- Rudyard Kipling

PERS OVER SANGLIER/BLOEDSOMLOOPWORST

“Inclassable, fou, formidable ****”, Le Soir

“Wat het gedicht of het kortverhaal is voor de literatuur, dat is de performance voor het theater. En toch kan je in zo’n kortverhaal-op-de-planken blijkbaar een hele bijbel en een heel levensverhaal samenvatten. Dat laat ‘Brusselaar’ Bernard Van Eeghem zien tijdens zijn verraderlijk lichtvoetige schilder- en theaterperformance Bloedsomloopworst, waarvan de Franstalige versie eerder genomineerd werd als beste performance voor de ‘prix de la critique 2012’. Van Eeghem snijdt in zijn bijna perfecte performance een pijnlijk identiteitsvraagstuk aan.”
Brussel Deze Week.

“Het summum van illustratief theater. Een sterk staaltje ‘art brut’ van het zuiverste water.”

De Theaterkrant, TAZ

BIOGRAFIE BERNARD VAN EEGHEM

°1953, Comines, woont en werkt in Brussel.

Bernard studeerde architectuur in Gent en kunstgeschiedenis in Brussel. De Bloedprocessie in Brugge, waar hij als kind opgroeide, maakte op hem een onuitwisbare indruk. Het voedde zijn verlangen, niet zozeer naar het grote totaalspektakel maar naar de integratie van de verschillende kunsten. Het ideaal van het gesamtkunstwerk maar dan alleen of met weinig mensen. Bernard Van Eeghem schrijft teksten, ontwerpt affiches en decors, acteert, zingt en performt, maakt theater en tentoonstellingen. Hij gaf les in hedendaagse schilderkunst, doceerde aan het Lemmensinstituut, was gastdocent aan het RITS, jurylid van het Theaterfestival en mentor voor jonge artiesten op Theater aan Zee.

Bernard Van Eeghem werkte mee aan veel en zeer diverse producties van soms erg uiteenlopende groepen maar ontwikkelde zich recent tot een zelfstandig theatermaker. De laatste jaren maakte hij opmerkelijke voorstellingen met Catherine Graindorge, Manah Depauw, Katja Dreyer, Dolores Bouckaert en Nele Vereecken. In opdracht van Campo Gent schreef hij een boekje "Kant". Bernard is nog steeds op tournee met zijn performance "Au Sanglier des Flandres / Bloesomloopworst" die door de Franstalige theatercritici genomineerd werd als beste voorstelling voor de 'prix de la critique 2012' en ging hij in April 2015 in première met zijn nieuwe solo IF.

CONTACT

Coördinator:	Helga Baert, helga @ hiros.be
Zakelijke ondersteuning:	Sam Loncke, sam @ hiros.be
Productie:	Karen Verlinden, karen @ hiros.be
Communicatie:	Brecht Wille, brecht @ hiros.be

HIROS

Hiros is het samenwerkingsverband tussen managementbureaus Margarita Production en Mokum. Samen gaan we verder om een professionele ondersteuning te bieden aan onafhankelijke kunstenaars en artistieke projecten.

Hiros

Slachthuislaan 29 Boulevard de l'Abattoir - 1000 Bruxelles (BE)

+32 2 410 63 33 - contact @ hiros.be - www.hiros.be

Hiros tva. BE0862 325 347 - Mokum tva. BE0895 726 209

WWW · HIROS · BE

Hiros is supported by the Flemish Community